

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Soukromoprávní ochrana know-how a obchodního tajemství v českém právu

V rámci řešení sporů týkajících se ochrany know-how a obchodního tajemství (nezávisle na tom, zda jsou spory řešeny soudně či mimosoudně, tj. např. prostřednictvím ip mediace) se lze v praxi poměrně často setkat s tím, že strany sporu nemají jasnou představu o tom, jak je přesně upravena ochrana know-how a obchodního tajemství a jaké jsou jejich povinnosti. S tím pak souvisí i fakt, že poměrně často dochází k porušování legislativy, která ochranu obchodního tajemství a know-how upravuje, ale i k nesprávným představám stran sporu o tom, co přesně je předmětem ochrany a co již ne, popř. jaké jsou prostředky ochrany.

Předkládaný příspěvek si proto klade za cíl shrnout nejvýznamnější soukromoprávní formy ochrany know-how a obchodního tajemství.

Předně je třeba uvést, že ochrana obchodního tajemství je poskytována jak ze strany soukromého práva, tak i ze strany veřejného práva. V tomto příspěvku je však pozornost věnována soukromoprávní ochraně know-how a obchodního tajemství, a to navzdory skutečnosti, že ochranu know-how a obchodního tajemství zajišťují i jiná právní odvětví, mezi která patří zejména trestní právo, správní právo a finanční právo.[\[1\]](#)

Soukromoprávní ochrana know-how a obchodního tajemství je poskytována zejména prostřednictvím vybraných ustanovení zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku. V případě obchodního tajemství je právní úprava ochrany v soukromém právu dvojkolejná, to znamená, že ochrana vyplývá jednak z ustanovení § 504 občanského zákoníku, kde je obsažena definice (tj. vymezení) obchodního tajemství,[\[2\]](#) kdy občanský zákoník říká, že „obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.“[\[3\]](#) Pojmovým znakem obchodního tajemství tedy je, že vlastník obchodního tajemství zajišťuje odpovídajícím způsobem jeho utajení, což vlastník činí ve svém vlastním zájmu.[\[4\]](#)

Druhým ustanovením občanského zákoníku, kterým je chráněno obchodní tajemství, je pak ustanovení § 2985, které upravuje porušení obchodního tajemství. Občanský zákoník stanoví, že „porušením obchodního tajemství je jednání, jímž jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dověděl buď tím, že mu tajemství bylo svěřeno, nebo jinak se stalo přístupným na základě jeho pracovního poměru k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán, nebo vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu.“[\[5\]](#) Toto ustanovení je systematicky řazeno mezi skutkové podstaty nekalé soutěže.[\[6\]](#) Ze zákonného vymezení lze mít za to, že, aby bylo došlo k porušení obchodního tajemství, postačuje v současnosti jednorázové jednání, není potřeba, aby docházelo k opakovanému porušení.[\[7\]](#)

Dalším významným rysem právní úpravy ochrany obchodního tajemství dle ustanovení § 2985 občanského zákoníku je pak skutečnost, že k porušení obchodního tajemství není vyžadováno zavinění, dojít k němu může jak sdělením, tak zpřístupněním informací, které tvoří obchodní tajemství, stejně jako jejich využitím pro sebe nebo i pro jinou osobu. Pod sdělením se v této

souvislosti rozumí výslovné prozrazení obchodního tajemství nezávisle na tom, zda je obchodní tajemství prozrazeno v ústní nebo v písemné formě. Sdělením je však také prozrazení obchodního tajemství, ke kterému dojde konkludentně za předpokladu, že lze význam a obsah takového sdělení považovat za osobě průměrného rozumu poznatelný.[8]

Zpřístupněním se pak rozumí případy porušení obchodního tajemství mimo jeho aktivní sdělení (může jím být např. nečinnost, nedbalost, laxnost přístupu). Obvykle se jedná zejména o důsledky nedostatečné ochrany obchodního tajemství před jeho vyjádřením. Nedostatečná ochrana může mít řadu podob, lze zmínit například neuložení určité receptury do trezoru, zapomenutí listin obsahujících obchodní tajemství na jednání apod. Porušení obchodního tajemství může spočívat i v jeho využití pro sebe či jinou osobu. Pod pojmem využití se v této souvislosti rozumí aplikace obchodního tajemství v praxi, tedy praktické použití určitého receptu, zahájení výroby podle určitého návodu apod. Vedle toho se využitím rozumí rovněž „širší význam tohoto slova, tedy také pouhé rozšíření tohoto tajemství v daných kruzích, čímž ztratí svoji povahu obchodního tajemství. Výrazem ‚pro sebe nebo pro jiného‘ využije je nutno rozumět využití obchodního tajemství přímo jednajícím nebo jinou (třetí) osobou (osobami).“[9]

Za aktivně legitimovanou osobu se považuje ten soutěžitel, jehož obchodní tajemství bylo porušeno, případně prozrazeno. Aktivně legitimovanou osobou však nikdy nemůže být právnická osoba, která je oprávněna hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků. Pasivně legitimovaná je pak ta osoba, která obchodní tajemství prozradila. V případě pasivní legitimace se může jednat o jakoukoliv osobu, tedy jak o soutěžitele, tak třetí osobu, není ani rozhodné, zda se jedná o fyzickou, nebo právnickou osobu.[10]

Výše zmíněná dvě ustanovení však nejsou zdaleka jedinou možností ochrany obchodního tajemství, kterou občanský zákoník upravuje. Ochranu know-how a obchodního tajemství lze nalézt rovněž v ustanovení § 1730 odst. 2 občanského zákoníku. Tato právní úprava se však vztahuje pouze na důvěrné informace, a to pouze ve vztahu k jejich sdělení druhé straně, čímž je dopad tohoto ustanovení do značné míry omezen.[11] Ustanovení je formulováno následovně: „Získá-li strana při jednání o smlouvě o druhé straně důvěrný údaj nebo sdělení, dbá, aby nebyly zneužity, nebo aby nedošlo k jejich prozrazení bez zákonného důvodu. Poruší-li tuto povinnost a obohatí-li se tím, vydá druhé straně to, oč se obohatila.“[12]

Důvěrná informace pak může být různého charakteru, ve většině případů se o know-how či obchodní tajemství jednat nebude, nicméně i komentář k občanskému zákoníku uvádí, že důvěrnost konkrétní informace může být dána např. způsobem organizace jednání stran, které v některých případech může naplňovat podmínky know-how či obchodního tajemství, stejně jako může být dána i charakterem plnění, kdy například v případě, že dochází ke koupi know-how od odborníka, lze toto ustanovení jistě na ochranu know-how použít.[13]

Ochranu obchodního tajemství a rovněž ochranu know-how je možné opřít rovněž o právní úpravu nekalé soutěže, která je obsažena v občanském zákoníku.[14] Nekalá soutěž je s problematikou ochrany obchodního tajemství a know-how velmi úzce spjata.[15] Nekalá soutěž je upravena v ustanoveních § 2976–2990 občanského zákoníku, generální klauzuli lze najít v ust. § 2976 odst. 1 občanského zákoníku, ve kterém je stanoveno, že „Kdo se dostane v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, dopustí se nekalé soutěže. Nekalá soutěž se zakazuje.“[16]

V ust. § 2976 odst. 2 občanského zákoníku je pak uveden rovněž výčet jednotlivých skutkových podstat nekalé soutěže, mezi nimiž je výslovně zmíněno právě výše uvedené porušování obchodního tajemství, nicméně ochranu know-how a obchodního tajemství je možné v některých případech dovozovat i z dalších skutkových podstat. Podmínkou pro posouzení určitého jednání jako nekalé

soutěže je však skutečnost, že dojde k naplnění všech podmínek, které generální klauzule vymezuje, v opačném případě se nejedná o nekalou soutěž. Celkem se jedná o tři podmínky, které jsou následující:[17]

- jednání v hospodářském styku,
- rozpor s dobrými mravy,
- způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům.

Skutečnost, že je potřeba naplnění všech tří v zákoně uvedených podmínek, aby bylo možné jednání označit za nekalou soutěž, bývá označována také jako omezující funkce generální klauzule, neboť pokud nejsou splněny tři podmínky v ní uvedené, není třeba se dále zabývat jednotlivými skutkovými podstatami nekalé soutěže, které zákon upravuje, lze totiž ihned konstatovat, že se nejedná o nekalou soutěž.[18]

V neposlední řadě je nutné vycházet i ze skutečnosti, že výčet skutkových podstat nekalé soutěže je pouze demonstrativní, což znamená, že nekalou soutěž může naplnit i jiné jednání, které naplní znaky uvedené v generální klauzuli v ust. § 2976 odst. 1 občanského zákoníku, ačkoliv není výslovně uvedeno mezi jednotlivými skutkovými podstatami.[19] Skutečnost, že při splnění tří podmínek uvedených v generální klauzuli se jedná o nekalou soutěž i v případě, že jednání nenaplnuje znaky žádné ze zákonem výslovně upravených skutkových podstat, bývá pak označována jako rozšiřující funkce generální klauzule.[20]

V souvislosti s ochranou před nekalou soutěží je potřeba zmínit rovněž ustanovení § 2988 občanského zákoníku. Jedná se o procesní ustanovení, které upravuje nároky oprávněné osoby proti rušiteli, tedy proti tomu, kdo se dopouští nekalé soutěže.[21] Z uvedeného ustanovení vyplývá, že ten, jehož právo bylo porušeno, případně ohroženo nekalosoutěžním jednáním, má právo po tom, kdo se ohrožení či porušení práva dopustil, požadovat, aby se takového jednání zdržel, případně aby odstranil závadný stav. Zákon v uvedeném ustanovení dále upravuje nárok poškozeného, který může po rušiteli požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu vzniklé škody, stejně jako vydání bezdůvodného obohacení.[22]

Přiměřené zadostiučinění může mít jak peněžní, tak nepeněžní formu. Pro jeho přiznání je podmínkou, že nekalosoutěžní jednání rušitele bylo zaviněné. Jedná se o určitý nástroj k odstranění újmy nemateriálního charakteru, nelze tudíž při rozhodování o něm přihlížet k materiálním aspektům jednání rušitele. Oproti tomu náhrada škody, na kterou má osoba poškozená nekalou soutěží nárok, je chápána jako majetková újma, která vznikla v důsledku protiprávního jednání, které spočívalo v nekalosoutěžním jednání. Podmínkou pak je, že vznikla škoda. Mezi protiprávním nekalosoutěžním jednáním a vznikem škody musí existovat příčinná souvislost a musí se jednat o jednání zaviněné rušitelem. Třetím kompenzačním nástrojem je nárok na vydání bezdůvodného obohacení. Institut bezdůvodného obohacení vychází z pravidla, že ten (rušitel), který se bez spravedlivého důvodu majetkovým způsobem obohatil na úkor jiného, má ze zákona povinnost vydat takové obohacení tomu, na jehož úkor se bezdůvodně obohatil (tedy ochuzenému). V zákoně je tato povinnost koncipována jako plná naturální restituice. Jinak řečeno, rušitel má povinnost vydat vše, co nekalosoutěžním jednáním nabyl. V případě, že to není možné, je povinen ochuzenému poskytnout peněžitou náhradu, jejíž výše se stanoví ve výši ceny, která je obvyklá.[23]

Aktivně legitimovanou osobou v případě nároků plynoucích z nekalosoutěžního jednání může být jak soutěžitel, tak zákazník stejně jako právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků a rovněž tzv. jiná osoba, která je nekalou soutěží dotčena. Pasivně legitimovaná osoba bývá označována jako rušitel a může jím být jak soutěžitel, tak i jiná (pomocná) osoba, která za soutěžitele buď jedná, nebo dá k nekalosoutěžnímu jednání podnět, případně jej v jednání podporuje apod.[24]

V neposlední řadě lze know-how a obchodní tajemství chránit i prostřednictvím právní úpravy ochrany vlastnictví.^[25] V zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále také jen „zákon o obchodních korporacích“), je totiž v rámci právní úpravy obchodních korporací uvedeno, že jednotlivé předměty duševního vlastnictví, mezi něž patří i know-how a obchodní tajemství, mohou tvořit majetek, a dokonce i základní kapitál obchodní korporace, čímž je logické, že obchodní společnosti mají možnost uplatnit ve vztahu ke know-how a obchodnímu tajemství rovněž ochranu plynoucí z úpravy vlastnického práva.^[26]

JUDr. PhDr. Melinda Vrajíková, LL.M., MBA, MSc.

[1] VOJČÍK, Peter. Teorie právní ochrany nehmotných statků. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2016. ISBN 978-80-87713-16-7, s. 76-78.

[2] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Zvláštní část §2055 -3014). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 1829.

[3] § 504 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

[4] § 504 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

[5] § 2985 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

[6] TROJAN, Oldřich, HOLEC, Pavel. Obchodní tajemství. E-pravo.cz [online]. 2013 [cit. 2017-12-29]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-tajemstvi-91518.html>

[7] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Zvláštní část § 2055-3014). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 1829.

[8] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Zvláštní část § 2055-3014). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 1831.

[9] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Zvláštní část §

2055-3014). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 1831.

[10] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Zvláštní část § 2055-3014). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 1830.

[11] ČADA, Karel. Strategie průmyslového vlastnictví. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-46-2, s. 193.

[12] § 1730 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku.

[13] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Obecná část § 1721-2054). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 64.

[14] ČADA, Karel. In. HORÁČEK, Roman, ČADA, Karel, HAJN, Petr. Práva k průmyslovému vlastnictví. 3., doplněné a přepracované vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-655-5, s. 306.

[15] VOJČÍK, Peter. Teorie právní ochrany nehmotných statků. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2016. ISBN 978-80-87713-16-7, s. 71.

[16] § 2976 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku.

[17] NOVOTNÝ, Petr, Pavel KOUKAL a Eva ZAHOŘOVÁ. Nový občanský zákoník. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5165-8, s. 116.

[18] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Zvláštní část § 2055-3014). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 1771.

[19] NOVOTNÝ, Petr, Pavel KOUKAL a Eva ZAHOŘOVÁ. Nový občanský zákoník. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5165-8, s. 116.

[20] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Zvláštní část § 2055-3014). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 1771.

[21] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Zvláštní část § 2055-3014). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 1839.

[22] § 2988 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku.

[23] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Zvláštní část § 2055-3014). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 1843-1847.

[24] HULMÁK Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Závazkové právo (Zvláštní část § 2055–3014). Praha: C. H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 1840.

[25] ČADA, Karel. In. HORÁČEK, Roman, ČADA, Karel, HAJN, Petr. Práva k průmyslovému vlastnictví. 3., doplněné a přepracované vydání. V Praze: C. H. Beck, 2017. Academia iuris (C. H. Beck). ISBN 978-80-7400-655-5, s. 306.

[26] VOJČÍK, Peter. Teorie právní ochrany nehmotných statků. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2016. ISBN 978-80-87713-16-7, s. 72.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nové limity opatrovnického rozhodování v judikatuře ESLP a Ústavního soudu](#)
- [Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob](#)
- [Nepřiznané koalice](#)
- [Společnost s podíly 50:50 – právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost – prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Vada koupené věci – kdy zjištěné nedostatky zakládají kupujícímu práva z vadného plnění a kdy nikoliv?](#)
- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)